

El Turó de Penjabocs, Castellruf i el Turó de Can Gallemí (mapes 12, 13 i 14), controlen trams de les valls vallesanes en direcció nord-est respecte al Besòs. A més controlen els vessants muntanyosos de que hi ha entre Les Maleses, i el Turó de Can Gallemí i Castellruf. Cal tenir en compte que en aquesta àrea hi ha una via de pas des de la costa cap a l'interior (GARCIA- MARTÍN-CELA, 2000, 31, fig. 2) i que, per tant, és versemblant que aquest fos el principal objectiu a vigilar per part d'aquest poblats. Castellruf i el Turó de Can Gallemí, també cobrien una petita àrea del nord-est de la vall no visualitzable des de Les Maleses. Des de Castellruf també es podien controlar els vessants est de les muntanyes més a l'oest del territori, tot i que aquest es dibuixa com a fet secundari, ja que aquesta zona està perfectament coberta pel poblat del Turó de Sant Miquel. Més rellevant és el fet que des del Turó de Can Gallemí es controli visualment un camp de sitges (Sota el Turó de Can Gallemí) que té a tocar. Es tracta d'un camp de sitges que no podem adscriure amb seguretat a l'època preromana, però la seva ubicació tant propera al poblat, el fet que quedi inclosa dins l'àrea d'exploració del poblat (mapa 19) i el control visual que aquest exerceix sobre el jaciment, indiquen que es tracta de la seva àrea d'emmagatzematge.

Castellruf manté relacions d'intervisibilitat amb tots els poblats de l'interior. El Turó de Penjabocs i el de Can Gallemí també mantenen relacions d'intervisibilitat amb tots el poblats de l'interior excepte entre ells dos. Així doncs, podria ser que el veí Castellruf fos el principal responsable de comunicar-los.

Al nord-est d'aquest poblats, seguint la línia d'assentaments a les muntanyes interiors de la serralada, des del poblat **Turó de Sant Miquel** (mapa 15), s'assolia la màxima visibilitat pel que fa a terres interiors. Ultra controlar gairebé tota la vall del Vallès al nord-est del Besòs, i bona part de les muntanyes que ocupaven els poblats interiors (Les Maleses, Turó de Penjabocs, Turó de Can Gallemí i Castellruf), àrees ja cobertes des dels altres poblats, els habitats del Turó de Sant Miquel eren els únics que tenien visibilitat sobre les planes i muntanyes que s'estenen al seu oest i que abracen els actuals termes de Vilanova del Vallès, Vallromanes, la part superior de Vilassar de Dalt i fins i tot una part de Teià.

Des del Turó de Sant Miquel es mantenen relacions d'intervisibilitat amb tots el poblats de la línia interior fins arribar a Les Maleses. Així doncs, podem pensar que la funció defensiva

d'aquest enclau consistia en controlar les terres de l'oest i advertir la resta de poblats dels eventuals perills que en provinguessin.

Les anàlisis de visibilitat posen ,doncs, de manifest que el territori de *Baetulo*, en època preromana presentava una ordenació estratègicament planificada basada en una xarxa de poblats aixecats sobre dues línies de les muntanyes de la Serralada litoral, una de costanera i una d'interior.

Aquesta xarxa de poblats permetia cobrir visualment la totalitat del territori i el seu control i defensa sembla que es portava a terme de manera col·lectiva. Hi ha indicis per pensar que cada poblament tenia assignada una àrea de control específica , ja que hi ha zones visualitzables des de diversos poblats però altres que només poden albirar-se des de determinat assentament. D'altra banda, s'evidencia que els diferents poblats estaven visualment comunicats entre ells, de manera que podien ser advertits d'eventuals perills provinents de les àrees que no controlaven directament (mapa 16).

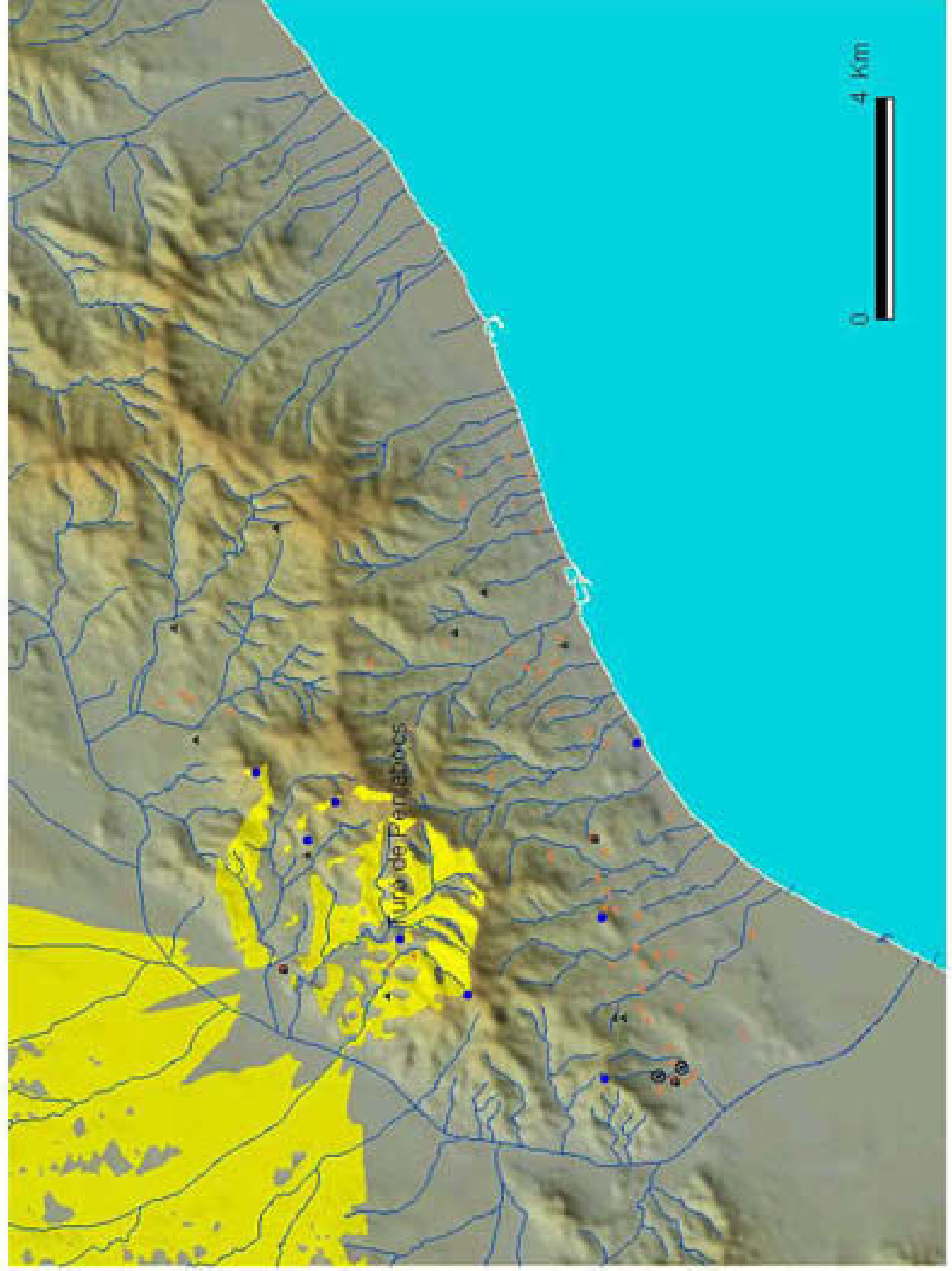
El control de la costa, i per tant de l'arribada per mar de potencials enemics o de comerciants, sembla haver estat responsabilitat dels habitatges del Turó d'en Boscà i del Puig Castellar, situats respectivament a un cim costaner i a un altre que fa de punt d'inflexió entre les muntanyes de la primera línia de costa i les de l'interior.

La defensa de l'interior devia anar a càrrec de Puig Castellar i d'una línia de poblats que es dibuixa sobre els cims de les muntanyes interiors: Les Maleses, Turó de Penjabocs, Turó de Can Gallemí, Castellruf i Turó de Sant Miquel.

Els habitatges dels Maleses i del Turó de Sant Miquel gaudien de la més àmplia visibilitat sobre el Vallès i per això, amb l'ajut dels altres poblats interiors, podem pensar que devien ser els principals responsables del control d'aquesta zona, que abastia de cereals els territoris (GARCIA-MARTÍN-CELA, 2000, 30-31). A més, entre tots dos

TERRITORI DE BAETULO. JACIMENTS IBÈRICS (s. III aC o anteriors).
Visibilitat des del poblat del Turó de Penjabocs.

MAPA 12

TIPOLOGIA

Jaciments ibèrics:

▲ CER

⊙ EIB

● POB

▲ SIT

Possibles jaciments

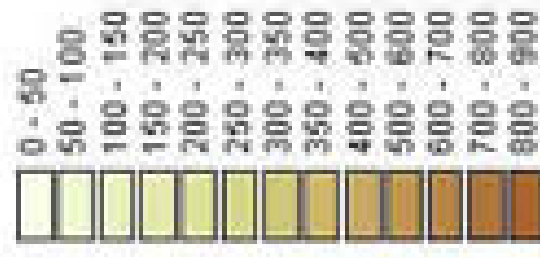
ibèrics:

● CER

● EIB/ERU

▲ SIT

▲ **Àrea de visibilitat**
 (en tons de groc i vermell)

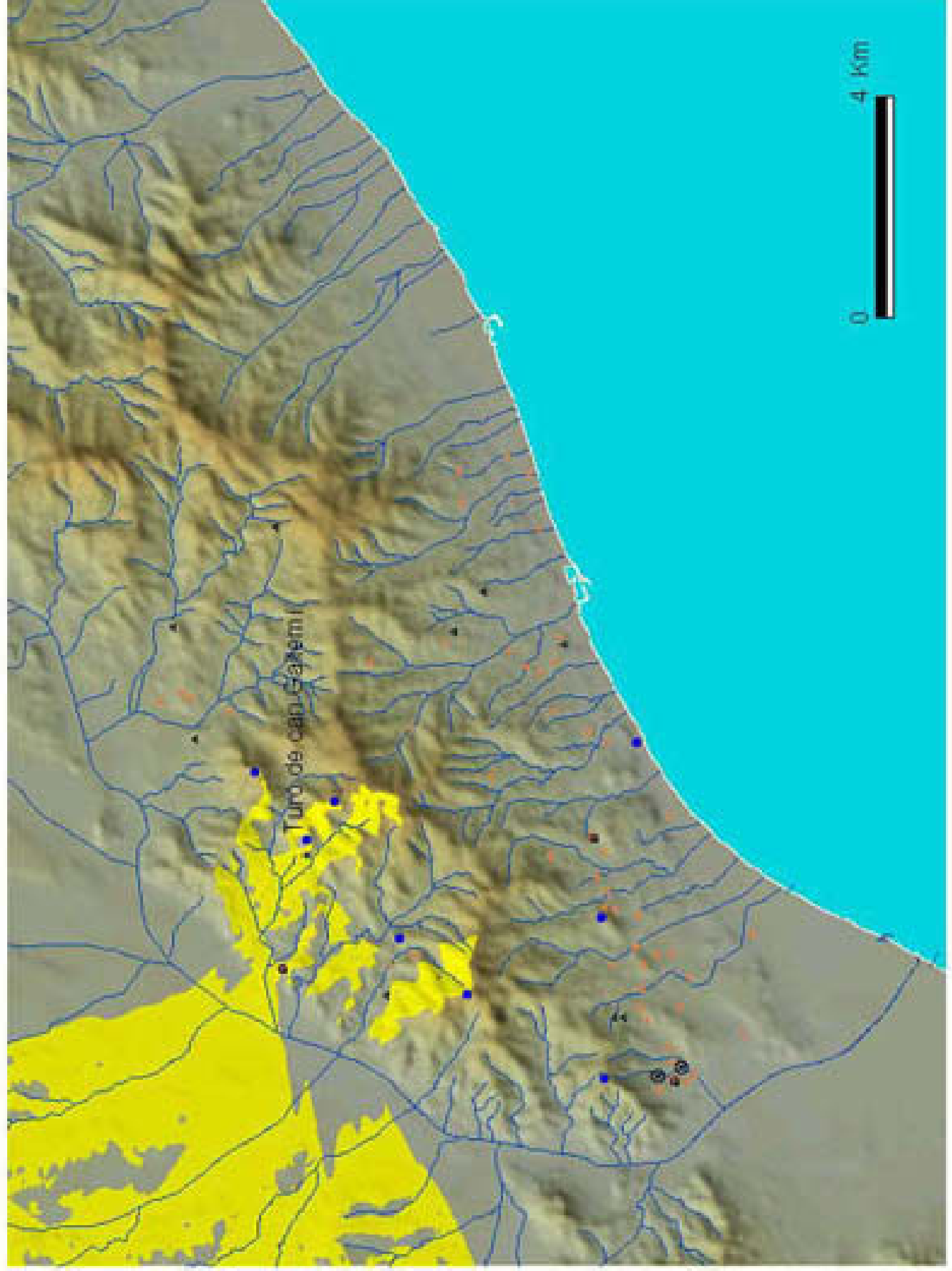
TERRITORI DE BAETULO. JACIMENTS IBÈRICS (s. III aC o anteriors).
Visibilitat des del poblat de Castellnuf.

MAPA 13

TERRITORI DE BAETULO. JACIMENTS IBÈRICS (s. III aC o anteriors).
 Visibilitat des del poblat del Turó de Can Gallemit.

MAPA 14

TIPOLOGIA

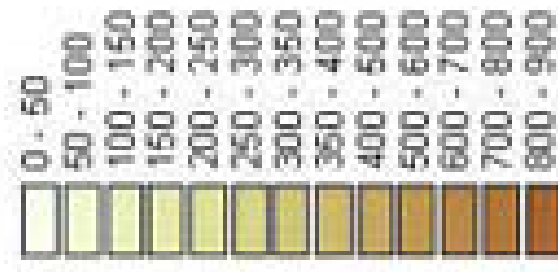
Jaciments ibèrics:

- ▲ CER
- ⊙ EIB
- POB
- ▲ SIT

Possibles jaciments ibèrics:

- CER
- EIB/ERU
- ▲ SIT

Àrea de visibilitat des del poble del Turó de Can Gallemit

poblats, embolcallaven el territori amb protecció visual envers l'est del Besòs (que podia portar-se a terme des de les Maleses) i envers les muntanyes de l'oest de la línia d'establiments (que només es veien des del Turó de Sant Miquel).

Els passos interiors que comunicaven la Serralada amb la costa i les planes del Vallès semblen haver estat defensats pel Turó de Penjabocs pel de Can Gallemí i pel de Castellruf. El fet que Castellruf sigui l'únic poblat que trenca la línia que dibuixen aquests assentament interiors pot, precisament, interpretar-se com un reforç per al control de la zona de pas important, sobretot, en tant que permet la comunicació entre els altres dos (que no poden veure's l'un a l'altre).

El conjunt d'establiments mantenia determinades relacions de visibilitat i d'intervisibilitat sense les quals no hauria estat possible una comunicació ràpida, un més que versemblant advertiment de perills a través de senyals visuals. La xarxa de comunicacions estava bàsicament estructurada a partir d'un triangle de visibilitats entre el Turó d'en Boscà, Puig Castellar i les Maleses i d'una complerta xarxa d'intervisibilitats entre tots el poblat de l'interior (amb l'excepció ja esmentada del Turó de Penjabocs i Can Gallemí) entre ells i amb les Maleses.

Sense la tasca de nus de comunicacions visuals desenvolupada pel Puig Castellar i per les Maleses, aquest sistema defensiu no hauria pogut funcionar de manera col·lectiva.

Puig Castellar, situat al punt d'inflexió entre les muntanyes marítimes i interiors, mantenia relacions d'intervisibilitat, d'una banda amb Les Maleses (que, al seu torn les mantenia amb cada un dels poblats de l'interior), i d'altra banda amb el Turó d'en Boscà. D'aquesta manera comunicava aquest poblat de la costa amb els de l'interior i a la inversa.

Les Maleses mantenia, d'una banda, relacions d'intervisibilitat amb cada un dels poblats de l'interior i, d'altra banda amb el Puig Castellar. Així, podem pensar que funcionava com a centre receptor d'informacions sobre les terres interiors indicades visualment pels poblats de la zona i transmissor d'aquestes informacions a la costa a través del Puig Castellar o, fins i tot directament al Turó d'en Boscà (des d'on podia ser albirat malgrat que no visualitzava). Inversament, devia poder funcionar com a receptor de notícies procedents de la costa, exclusivament a través de Puig Castellar, i transmissor d'aquestes als poblats de l'interior.